

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1994-1995 (*)

19 OKTOBER 1994

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van artikel 488bis, c,
van het Burgerlijk Wetboek, teneinde
de aanwijzing van een voorlopig
bewindvoerder over de goederen van
een meerderjarige een meer
persoonsgebonden karakter te geven**

(Ingediend door de heer Goutry)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De wet van 18 juli 1991 betreffende de bescherming van de goederen van personen die wegens hun lichaams- of geestestoestand onbekwaam zijn die te beheren, voerde een aantal belangrijke vernieuwingen in met het oog op een betere bescherming van personen die, ingevolge een geestelijke handicap, geacht worden niet in staat te zijn hun goederen zelf te beheren.

Volgens artikel 488bis, a, van het Burgerlijk Wetboek kan de meerderjarige die, geheel of gedeeltelijk, zij het tijdelijk, wegens zijn gezondheidstoestand, niet in staat is zijn goederen te beheren, met het oog op de bescherming ervan, een voorlopig bewindvoerder toegewezen worden, voor zover nog geen wettelijke vertegenwoordiger werd voorzien.

Teneinde misbruiken te vermijden wordt bepaald dat de vrederechter « bij voorkeur » als voorlopig bewindvoerder de echtgenoot, een lid van de naaste familie of in voorkomend geval, de vertrouwensper-

(*) Vierde zitting van de 48e zittingsperiode.

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1994-1995 (*)

19 OCTOBRE 1994

PROPOSITION DE LOI

**modifiant l'article 488bis, c,
du Code civil afin d'individualiser
davantage la désignation de
l'administrateur provisoire
des biens appartenant à
un majeur**

(Déposée par M. Goutry)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La loi du 18 juillet 1991 relative à la protection des biens de personnes totalement ou partiellement incapables d'en assumer la gestion en raison de leur état physique ou mental a introduit dans la législation un certain nombre d'innovations importantes visant à mieux protéger les personnes qui, en raison de leur handicap mental, sont censées ne pas être en état de gérer elles-mêmes leurs biens.

En vertu de l'article 488bis, a, du Code civil, le majeur qui, en raison de son état de santé, est totalement ou partiellement hors d'état de gérer ses biens, fût-ce temporairement, peut, en vue de la protection de ceux-ci, être pourvu d'un administrateur provisoire, lorsqu'il n'est pas déjà pourvu d'un représentant légal.

Afin d'éviter les abus, la loi dispose que le juge de paix « choisit de préférence en qualité d'administrateur provisoire le conjoint, un membre de la proche famille ou, le cas échéant, la personne de confiance de

(*) Quatrième session de la 48e législature.

soon van de te beschermen persoon aanwijst (artikel 488bis, c, § 1, tweede lid van het Burgerlijk Wetboek).

De voorlopige bewindvoerder mag niet gekozen worden onder de bestuurs- of personeelsleden van de instelling waarin de te beschermen persoon zich bevindt (artikel 488bis, c, § 1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek).

Aldus heeft de wetgever getracht om aan de hulpverlening een meer persoonsgericht karakter te geven en belangenvermenging te voorkomen.

Bij de bespreking van het betreffende wetsontwerp in de Senaat ⁽¹⁾ diende de regering amendementen in die tot doel hadden een zo groot mogelijk geïndividualiseerd beheer mogelijk te maken en die ertoe strekten om eenzelfde bewindvoerder niet voor een te hoog aantal personen aan te wijzen ⁽²⁾. Rekening houdend met de complexiteit van de gevallen stelde de regering voor om voor een gewoon beheer het aantal personen te beperken tot 20 per bewindvoerder of, in meer ingewikkelde gevallen, dit beheer zelfs te beperken tot 10 personen.

Om aan deze bekommernis tegemoet te komen, werd er uiteindelijk een compromistekst uitgewerkt: artikel 488bis, c, § 1, vierde lid van het Burgerlijk Wetboek bepaalt namelijk dat de Koning de uitoefening van de functie van voorlopig bewindvoerder afhankelijk kan maken van bepaalde voorwaarden onder meer om het aantal personen te beperken waarvoor een voorlopig bewindvoerder de goederen kan beheren ⁽³⁾.

De discussie tijdens de parlementaire bespreking toonde het gevoelig karakter van deze materie aan en wees op een afkeer van een aantal parlementsleden tegenover de professionele beheerder, die routinematig een groot aantal dossiers beheert en hiervoor een aanzienlijke vergoeding ontvangt ⁽⁴⁾. In de juridische commentaren bij deze wet wordt opgemerkt dat « zolang de Koning dit domein niet gereguleerd heeft, er een belangrijke appreciatiebevoegdheid voor de vrederechter is weggelegd ⁽⁵⁾ ».

Er zal een afweging moeten gebeuren tussen enerzijds de bezorgdheid om de routine af te bouwen en het karakter van het beheer zoveel mogelijk te individualiseren, en anderzijds het streven naar een professionele aanpak.

Niettemin wijzen bepaalde representatieve verenigingen van gehandicapten en familieleden van gehandicapten of geesteszieken erop dat slechts in een

la personne à protéger » (article 488bis, c, § 1er, deuxième alinéa, du Code civil).

L'administrateur ne peut pas être choisi parmi les dirigeants ou les membres du personnel de l'établissement dans lequel la personne à protéger se trouve (article 488bis, c, § 1er, troisième alinéa, du Code civil).

Le législateur a donc tenté d'individualiser davantage l'aide aux malades mentaux et d'éviter toute confusion d'intérêts.

Au cours de l'examen du projet de loi en question au Sénat ⁽¹⁾, le gouvernement a déposé des amendements visant à individualiser l'administration des biens au maximum et à empêcher qu'un même administrateur soit désigné pour un nombre trop élevé de personnes ⁽²⁾. Eu égard à la complexité des cas, le gouvernement a proposé de limiter le nombre des administrés à 20 par administrateur pour les gestions simples et même à dix pour les cas plus complexes.

Afin de tenir compte de cette préoccupation, le législateur s'est finalement rallié à un texte de compromis: l'article 488bis, c, § 1er, quatrième alinéa, du Code civil dispose en effet que le Roi peut subordonner l'exercice de la fonction d'administrateur provisoire à certaines conditions notamment en limitant le nombre de personnes dont un administrateur provisoire a pour mission de gérer les biens ⁽³⁾.

Les débats auxquels a donné lieu l'examen du projet de loi au Parlement ont montré qu'il s'agissait d'une matière sensible et ont permis de constater qu'un certain nombre de parlementaires étaient opposés à la désignation d'un administrateur professionnel qui gérerait de manière routinière un grand nombre de dossiers et percevrait à ce titre une rémunération non négligeable ⁽⁴⁾. Dans les commentaires juridiques de cette loi, il est fait observer qu'« aussi longtemps que le Roi n'aura pas réglementé ce domaine, le juge de paix disposera d'un pouvoir d'appréciation étendu ⁽⁵⁾ ».

Il faudra parvenir à un équilibre entre, d'une part, le souci de supprimer progressivement le caractère routinier de la gestion et d'individualiser cette dernière autant que possible et, d'autre part, la recherche d'une approche professionnelle dans ce domaine.

Certaines associations représentatives de handicapés et de familles de handicapés ou de malades mentaux font néanmoins observer que ce n'est que dans une minorité (environ 20 %) de cas que des

⁽¹⁾ Stuk Senaat n° 1102/2 (1990-1991), blz. 8.

⁽²⁾ Zie Pintens, W. en Verbeke, A., « Voorlopig bewind over de goederen toebehorend aan een meerderjarige », *R.W.*, 1991-1992, K172.

⁽³⁾ Zie Blontrock, F., « De voorlopige bewindvoerder: de wet van 18 juli 1991 », *T. Not.*, 1992, 111.

⁽⁴⁾ Zie Pintens, W. en Verbeke, A., *l.c.*, K172.

⁽⁵⁾ Zie Pintens, W. en Verbeke, A., *l.c.*, K172.

⁽¹⁾ Doc. Sénat n° 1102/2 (1990-1991), p. 8.

⁽²⁾ Voir Pintens, W. et Verbeke, A., « Voorlopig bewind over de goederen toebehorend aan een meerderjarige », *R.W.*, 1991-1992, col. 172.

⁽³⁾ Voir Blontrock, F., « De voorlopige bewindvoerder: de wet van 18 juli 1991 », *T. Not.*, 1992, 111.

⁽⁴⁾ Voir Pintens, W. et Verbeke, A., *l.c.*, col. 172.

⁽⁵⁾ Voir Pintens, W. et Verbeke, A., *l.c.*, col. 172.

minderheid van de gevallen (ongeveer 20 %) aanstellingen gebeuren in hoofde van familieleden of vertrouwenspersonen. In alle andere gevallen wordt een professionele bewindvoerder aangesteld.

De nagestreefde gepersonaliseerde aanpak van het voorlopige bewindvoerschap blijft dus dode letter in de grote meerderheid van de gevallen.

Hoewel wij uiteraard voorstander zijn van een professionele aanpak van het beheer, ook door personen die er eventueel vanuit hun beroepservaring mee vertrouwd zijn, moet toch de klemtoon blijven liggen op de personalisering en het vertrouwenskarakter van de relatie voorlopige bewindvoerder – meerderjarige hulpbehoevende. De mogelijkheden voor bewindvoerders om zich op kwalitatief voldoende wijze te organiseren zijn immers voorhanden.

Vandaar wordt voorgesteld om de vaststelling van het maximum aantal dossiers per bewindvoerder over te laten aan de Koning, zoals in de wettekst reeds is bepaald, maar het aantal te beschermen personen per bewindvoerder in ieder geval bij wet te beperken tot maximum 20, zoals het regeringsamendement dit eertijds eveneens bepaalde ⁽⁶⁾.

L. GOUTRY

WETSVOORSTEL

Enig artikel

In artikel 488*bis*, c, § 1 van het Burgerlijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 18 juli 1991, wordt tussen het vierde en het vijfde lid het volgende lid ingevoegd :

« Evenwel kan eenzelfde voorlopige bewindvoerder voor ten hoogste twintig te beschermen personen worden aangewezen. »

20 september 1994.

L. GOUTRY
J. VANDEURZEN

⁽⁶⁾ Gedr. Stuk Senaat n° 1102/4 (1990-1991), blz. 11 en 13.

membres de la famille ou des personnes de confiance sont désignés en qualité d'administrateur provisoire. Dans tous les autres cas, on désigne un administrateur professionnel.

La volonté d'individualiser la fonction d'administrateur provisoire reste donc lettre morte dans la plupart des cas.

Bien que nous soyons évidemment favorables à une approche professionnelle de l'administration provisoire, y compris à une administration assurée par des personnes qui seraient éventuellement familiarisées avec ce type de gestion de par leur expérience professionnelle, nous estimons qu'il convient de continuer de mettre l'accent sur la personnalisation de la relation administrateur provisoire/majeur à assister, qui doit en outre demeurer une relation de confiance. Il existe en effet, pour les administrateurs, des possibilités de s'organiser de manière satisfaisante sur le plan qualitatif.

Nous proposons dès lors de laisser au Roi le soin de fixer le nombre maximum de dossiers par administrateur, ainsi que la loi le prévoit d'ores et déjà, mais de limiter en tout cas dans la loi le nombre de personnes à protéger à vingt, ainsi que le prévoyait l'amendement du gouvernement ⁽⁶⁾.

PROPOSITION DE LOI

Article unique

A l'article 488*bis*, c, § 1er, du Code civil, inséré par la loi du 18 juillet 1991, l'alinéa suivant est inséré entre le quatrième et le cinquième alinéa :

« Toutefois, un même administrateur provisoire ne peut être désigné pour plus de vingt personnes à protéger. »

20 septembre 1994.

⁽⁶⁾ Doc. Sénat n° 1102/4 (1990-1991), pp. 11 et 13.